

28.11.85

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ κ. Κ. ΣΗΜΙΤΗ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

~~28.11.85~~

Ερώτηση: Κύριε Υπουργέ, βρισκόμαστε ουσιαστικά στο κατώφλι της νέας Κυβερνητικής τετραετίας του ΠΑΣΟΚ που βρίσκει την Ελληνική Οικονομία, όπως δείχνουν και τα πρόσφατα κυβερνητικά μέτρα, σε μια κρίσιμη καμπή, με κεντρικό πρόβλημα και στόχο τη δρομολόγηση, προοδευτικά, μιας νέας αναπτυξιακής διαδικασίας, μέσα από τη σταθεροποίηση.

Μπορείτε να μας πείτε σε αδρές γραμμές που θα βασίσετε αυτή την αναπτυξιακή προσπάθεια;

Απάντηση: Όπως είχα την ευκαιρία να τονίσω και στην εισήγησή μου κατά τη πρόσφατη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ, με βάση τις μέχρι τώρα εμπειρίες μας αλλά και το σημερινό σκηνικό της Ελληνικής Οικονομίας μετά τα πρόσφατα σταθεροποιητικά μέτρα, οι βασικές κατευθύνσεις της αναπτυξιακής μας στρατηγικής θα κινηθούν γύρω από τους εξής άξονες.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους τομείς παραγωγής, που ενισχύουν την διεθνή ανταγωνιστικότητά μας, δημιουργούν σταθερές θέσεις απασχόλησης, αυξάνουν την εγχώρια προστιθέμενη αξία, βελτιώνουν τις εξαγωγικές μας επιδόσεις και, τελικά, αυξάνουν το μερίδιό μας στο διεθνές εμπόριο και μειώνουν την εξωτερική εξάρτηση της Ελληνικής Οικονομίας. Είναι ευνόητο ότι δεσπόζουσα θέση, μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, πρέπει να έχει μια σωστά προσανατολισμένη και προπαντός ανταγωνιστική μεταποίηση, καθώς επίσης και μια εκσυγχρονισμένη και αποδοτική γεωργία.

Σαν δεύτερο στόχο τοποθετούμε μια πληρέστερη οργανική διασύνδεση των πολιτικών που ασκούνται στους διάφορους επιμέρους τομείς της κυβερνητικής δραστηριότητας, σε τρόπο που να ενισχύεται και να μεγιστοποιείται, με τα δεδομένα διαθέσιμα μέσα, η απασχόληση και η παραγωγή. Έτσι τα διάφορα έργα που αφορούν την υγεία, την κατοικία, τις μεταφορές κ.λ.π. θα πρέπει να επιλέγονται κάθε φορά με κριτήρια που θα εναρμονίζονται με τις βασικές μας αναπτυξιακές επιλογές και θα ενισχύουν μακροπρόθεσμα την απασχόληση, την ανταγωνιστικότητα, το αναπτυξιακό όφελος και τη προαγωγή της αναπτυξιακής βάσης της οικονομίας μας.

Στο επίπεδο των εργαζομένων θα επιδιωχθεί ένας αποτελεσματικότερος συντονισμός των παρεμβάσεων, μέσα από τα προγράμματα εκπαίδευσης, εξειδίκευσης και κοινωνικών παροχών, με στόχο την αναβάθμιση της εργασίας και τη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης, της αμοιβής της εργασίας και της σταθερότητάς της.

Ένας τέταρτος, σημαντικός επίσης άξονας της αναπτυξιακής μας στρατηγικής, που αφορά τον κοινωνικό έλεγχο και τις συμμετοχικές διαδικασίες είναι η συνέχιση της πολιτικής που ακολουθήθηκε μέχρι σήμερα και που θα οδηγήσει στην σταθεροποίηση και στο βάθεμα των κατακτήσεων στους τομείς των κοινωνικοποιήσεων, των προγραμματικών συμφωνιών, των εποπτικών συμβουλίων και των συνεταιριστικών και κοινοπρακτικών σχημάτων. Όχι μόνο γιατί εποτελούν ουσιαστικά στοιχεία του κοινωνικού μας προγράμματος αλλά και κυρίως γιατί ασκούν ουσιαστικές αναπτυξιακές λειτουργίες.

Στο θεσμικό επίπεδο, τέλος, η δημιουργία θεσμών ή ο αποτελεσματικότερος προσανατολισμός υφισταμένων προς την κατεύθυνση της αναπτυξιακής λειτουργίας αποκτούν επιτακτική και επείγουσα σημασία. Προς αυτή τη κατεύθυνση βαρύνουσα σημασία προσλαμβάνει ο ρόλος και ο τρόπος λειτουργίας όχι μόνο του κράτους αλλά και του πιστωτικού μας συστήματος καθώς και των δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων, γιατί επηρεάζουν και προωθούν άμεσα τον αναπτυξιακό δυναμισμό της Οικονομίας μας.

Ερώτηση: Πως κρίνεται τα αποτελέσματα της μέχρι τώρα πορείας της αναπτυξιακής πολιτικής της Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ όπως αυτή είχε εκφρασθεί μέσα από το πενταετές;

Απάντηση: Τα αποτελέσματα της μέχρι τώρα πορείας, παρά τις δυσμενείς διεθνείς εξελίξεις, μπορώ να πω, πως σε γενικές γραμμές είναι θετικά και εξασφαλίζουν τη συνέχεια της αναπτυξιακής προσπάθειας.

Από την αρχή και πολύ σωστά η Κυβέρνηση εκτίμησε ότι η ανάπτυξη της οικονομίας μας απαιτεί μια συνολική πολιτική οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης που οι κεντρικοί της στόχοι εκφράσθηκαν στο πενταετές πρόγραμμα. Χωρίς αμφιβολία όμως οι σημερινές εξελίξεις στην οικονομία επιβάλουν μία νέα επικοδομητική συμπλήρωση, επαναδιατάξη, ακόμα και αναθεώρηση ορισμένων στοιχείων που συγκροτούν την αναπτυξιακή μας πολιτική.

Σήμερα, ύστερα από 4 χρόνια διακυβέρνησης έχουμε και τα δεδομένα, που δεν είχαμε στην αρχή της πρώτης 4ετίας, αλλά και την εμπειρία από τη μέχρι τώρα εφαρμογή του προγράμματος, ώστε να προχωρήσουμε πλέον με πιο συγκεκριμένα μέτρα. Θα φέρω ένα παράδειγμα, για να γίνω περισσότερο σαφής του τι εννοώ όταν λέω πιο συγκεκριμένα μέτρα. Ένα παράδειγμα που αφορά την βιομηχανική πολιτική όπως αυτή εκφράσθηκε μέσα στο πενταετές. Στα προκαταρκτικά του προγράμματος γίνονται μια σειρά από αναλύσεις των προβλημάτων της βιομηχανίας μας και τίθενται γενικοί στόχοι μιας βιομηχανικής πολιτικής. Στο τελικό όμως

πρόγραμμα οι στόχοι αυτοί δεν εξειδικεύονται ώστε να γίνουν συγκεκριμένοι, να γίνουν πιο "λειτουργικοί". Απουσιάζουν έτσι μερικοί σημαντικοί άξονες πολιτικής, όπως η πολιτική για τη μεγάλη εξάρτηση της βιομηχανίας μας από τις εισαγωγές, η πολιτική για την αντιμετώπιση της μεγάλης πίεσης των εισαγωγών πάνω στη βιομηχανία, η πολιτική του κράτους για την δημιουργία υποδομής αναγκαίας για τη προώθηση των επενδύσεων και άλλα. Δεν έχει επιτευχθεί μιά αντιμετώπιση "συνολική", όπου σε επίπεδο κυβέρνησης θα εκφραζόταν η σαφής βούληση για συγκέντρωση των πόρων, συντονισμό προσανατολισμό των κρατικών επενδύσεων, συστηματικό προσανατολισμό μέσων και μέτρων της εκπαιδευτικής πολιτικής, θεσμικό υπόβαθρο κλπ. προς την κατεύθυνση του βιομηχανικού τομέα σε μιά προσπάθεια αναστροφής των τάσεων αποβιομηχάνισης και δημιουργίας προϋποθέσεων για μιά διαδικασία μακροχρόνιας εξόδου από την κρίση.

Γενικότερα θα έλεγα πως η λειτουργία της οικονομίας σε "ανοιχτή" βάση δεν συγκεντρώνει κάποιον ειδικότερο προβληματισμό από πλευράς ανάλυσης και χάραξης πολιτικής, παρ'όλο ότι το στοιχείο αυτό αποτελεί καθοριστικό παράγοντα των εξελίξεων που σημειώνονται στην οικονομία μας. Αυτά ίσως να μην μπορούσαν να γίνουν τότε. Μπορούν όμως να γίνουν τώρα.

Ερώτηση: Τι σας κάνει να λέτε ότι η συγκεκριμενοποίηση των στόχων του πενταετούς δεν μπορούσε να γίνει τότε, ενώ μπορεί να γίνει σήμερα.

Απάντηση: Στη χώρα μας δεν υπήρχαν, δεν είχαν καν ασχοληθεί με αναλύσεις κλπ. που να αφορούν τους στόχους σε σχέση με τους περιορισμούς που υπάρχουν, όπως τα ανεκτά επίπεδα ανεργίας, πληθωρισμού και ελλείμματος ισοζυγίου πληρωμών. Δεν υπήρχε εμπειρία ή και διάθεση για μιά ρεαλιστική προσέγγιση. Χωρίς αυτές τις αναλύσεις που δεν υπήρχαν, μιά και κανείς πριν από το 1981 δεν σκέφθηκε να ασχοληθεί στα σοβαρά με την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, κάθε προσέγγιση στο θέμα κινδύνευε να είναι τόσο υποκειμενική που τα αποτελέσματα να εκφράζουν περισσότερο τις επιθυμίες του εκπονητή του προγράμματος, παρά του τι ήταν πιθανόν να συμβεί.

Θα πω ακόμα πως πέρα από τις ελλείψεις αυτές, σε τεχνικό επίπεδο για τέστ συνοχής στόχων και περιορισμών, υπήρξε και μη σωστή εκτίμηση στο μέρος της υλοποίησης που αφορά τη χρηματοδότηση. Οι ιδιωτικές επενδύσεις υπερεκτιμήθηκαν κατά πολύ. Με άλλα λόγια δεν υπήρχε πρόβλεψη για την "κοιλιά" που θα έπρεπε να αναμένεται από ιδιωτικής πλευράς, με αντίστοιχη αύξηση του πραγματικού παρεμβατικού ρόλου του κράτους.

Ερώτηση: Οι ελλείψεις αυτές που αναφέρετε, είχαν επιπτώσεις στη πραγματοποίηση των στόχων του πενταετούς, τέτοιες που να δικαιολογούν τα

πρόσφατα οικονομικά μέτρα;

Απάντηση: Υπήρξαν αποκλίσεις από τους στόχους. Είναι γνωστό ότι το πενταετές είχε θέσει σαν στόχο ένα μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ 3-3,5%, με παράλληλη αύξηση της απασχόλησης και μείωση του ποσοστού ανεργίας σε 4-4,5% μέχρι το 1987. Υπενθυμίζω ότι ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος για τα δύο πρώτα χρόνια του προγράμματος, 1983 και 1984 ήταν λιγότερο από 1% ενώ ο ρυθμός ανόδου για το 1985 θα είναι στο μισό της πρόβλεψης του πενταετούς. Οι στόχοι λοιπόν δεν επετεύχθηκαν και αντίθετα το ποσοστό της ανεργίας παρουσίασε αύξηση. Αν σκεφθούμε την αύξηση του ενεργού πληθυσμού με ρυθμούς που πλησιάζουν το 1% το χρόνο και παράλληλα τη μείωση των επενδύσεων για έκτο κατά σειρά χρόνο και τη σταθερή χειροτέρευση της ποιότητας της σύνθεσής τους, φαίνεται το μέγεθος των δυσκολιών που αντιμετωπίζουμε για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και τη μείωση του ποσοστού της ανεργίας στα επόμενα χρόνια. Τα μέτρα που πήραμε και αυτά που θα πάρουμε στοχεύουν ακριβώς στο να αντιστρέψουν τη πορεία αυτών των εξελίξεων.

Ερώτηση: Αντιμετωπίζει η Κυβέρνηση το ενδεχόμενο σύνταξης νέου πενταετούς προγράμματος;

Απάντηση: Το θέμα αυτό δεν είναι κάτι που αντιμετωπίζουμε άμεσα αυτή τη στιγμή. Δεν θα συμφωνήσω όμως, με την άποψη που έχει διατυπωθεί στον Τύπο, κρίνοντας από την περίπτωση της Γαλλίας, ότι στο διάστημα της σταθεροποίησης δηλ. 1986-87 δεν προβλέπεται να συνταχθεί νέο πενταετές πρόγραμμα. Παρουσιάζοντας τα μέτρα σταθεροποίησης, είχα πεί, ότι αυτά αφορούν τη μία πλευρά ενός ευρύτερου και πιο ολοκληρωμένου προγράμματος. Θα μπορούσα να πω σήμερα, πως η σύνταξη του νέου πενταετούς πρέπει να ξεκινήσει πολύ πριν από τη λήξη του προηγούμενου, δηλαδή σύντομα.